

REGISTRERINGAR AV KULTURMINNE OG FORNMINNE

innanfor ramma av

Reguleringsplan for Vestlia - Kulu, II, Ål kommune.

Registrert i okt. 1991 av Ola Ellingsgard.
Avmerka på ØK-utsnitt og reguleringskart.

1. Fangstgrav. (I fornminneregisteret nr. Å. 249).
ØK Veståsen BP 061-5-2. UTM 761 210.

Oppe på brotet, mellom ei bratt dalside mot V og flatare lende mot A. Kloss på N-sida av grava er ein rund haug, ca. 2,4 m i diam, med 3-4 grantre. Grava er truleg attfylt. Ho er rektangulær og har retning ANA-VSV. Det er ikkje voll omkring, men forma er relativt markert, og av den grunn er det gjort freistnad på å ta innvendige mål: Ca. 2,5 x 1,2 m. Djup ca. 0,5 m. I N-re kant syner eit par steinar.

2. Fangstgrav. (I fornminneregisteret nr. Å. 250).
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 753 205.

I flatvore lende, med furuskog. Rektangulær grav, med litt utydelege vollar. Retning NV - SA. Truleg attfylt. Mål, frå voll til voll: 2,8 x 1,8m. Djup 0,4 m. Måla er ca. Grava ligg i elgråkk.

3. Mogeleg 2 fangstgraver. (I fornminneregisteret nr. Å.251).

ØK Nedre-Ål
BP 061-5-1
UTM 253 206

I NA-re kanten av ein hjell i lia. Granskog. 3,5 m mellom gravene - frå midt til midt.
Grav A. Retning ASA - VNV. Skikkeleg voll på N-sida, ut mot dalen. Litt stein i kantane - ein stein på ca. 50 cm diam i midten. Mål ca. 2,5 x 1,5 m, 0,5 m djup .
Grav B. Retning A-V. Ligg litt lågare ned, mot N, i høve til A. Litt stein i kantane. I V-re ende kan ein måle 30 cm ned mellom steinane i botnen. Mål: Ca. 2 x 1,6m, 0,6m djup.

Gravene er truleg attfylte.

Som nemnt er lokaliteten litt usikker. Men dette talar for at ein ikkje har med rotvelter å gjera:
1. Avgrensinga av kantane er tilnærma rektangulær, og
2. holet i V-re ende av B tyder på ei steinfylling. Staden ligg nær gardsbruk, og ein må rekne med at tidlegare fangstgraver er sterkt attfylte.

Det samme som Å 249 - Å 255

4. Husmannsplass.

ØK Nedre-Ål BP 061 - 5 - 1. UTM 752 204.

På ein terasse, like på A-sida av Kulu.

Ei litt utydeleg tuft, utan spor etter kjellar, ca 4 x 4 m ligg utpå brotet.

I V-hellinga ned mot åni, SV for tufta, ligg ein åkerflekk på 15 x 9m. Siste målet er frå nedre kant og opp til åkerhakket. Mykje stein nedunder, fint oppmura mot ei lita grein av åni.

I bakken NV for tufta er ogso ein bratt åker, 16 x 13 m. Her er noko av steinen lagt på sida, mot N.

Inne på terrassen, 19 m ASA for tufta ligg ei røys - truleg etter eit samanrasa steinhus.

Førebels ingen tradisjon eller skriftlege kjelder om husmannsplass her. Staden ligg i eigna til Søre Stave, 114/8

5. Kolgrop.

ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 752 208.

A for Hansebråten, like utanfor innmarka, i skogen til 114/8, 7 m V for gjerde, på ein låg rygg i skogen.

Diam, voll til voll: 2,9 m. Djup 0,8 m. Kol i botnen.

Søre og austre delen er noko oppfylt av granstubbar.

3,5 m frå midt i gropa, på austre sida er ogso ei

grop, av noko ubestemmeleg form. Stein i vestre kant

Litt kol. Men dette kan skrive seg frå den andre gro

6. Mogeleg fangstgrav. (I fornminneregisteret nr. Å.252).

ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 754 209.

3 m A for gamal kjerreveg.

Grava har rektangulær form, retning A-V.

Voll mot NA - med hakk i.

Mål: 2,1 x 1,3m, djup 0,4 m. Truleg attfylt.

Det kan ligge nær å tenke at det her er teke opp grus til kjerrevegen. Men både den markante forma, måla og det at det syner steinar i kantane, talar for at det har vore ei dyregrav.

7. Tuft - husmannsplass.

ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 754 210.

Dette er tuft etter stugu på husmannsplassen Hus-Haugen, under garden Hus. Nemnd i papir frå 1796.

Sjølveigarbruk frå 1818. Tunet er flutt nedover mot åni 2 gonger, og ligg i dag på flatene. Det heiter likevel Haugen, frå den tida plassen var oppe på NA-sida av den svære morenehaugen.

Tufta er i dag ikkje særleg tydeleg, men kan målast til omlag 7 m N-S, og 4,5 m A-V.

Kjellaren syner som ei grop.

8. 2 kolgroper.

ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 756 211.

Dei 2 gropene er litt usikre som fornminne. Dei ligg omlag 30 m frå kvarandre, og liknar ikkje heilt på kolgropene frå jarnvinnetida. Dei er grunnare, har utydeleg fasong og er vanskeleg å måle.

Det er leitt spesielt etter slag i området, men utan resultat. Ein skal ikkje sjå bort frå at kolgroper so nær bygda kan skriv seg frå produksjon av smiekol i nyare tid.

Den vestre gropa er litt skadd av vegarbeid.

9. Husmannsplass/gardstun.

ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 759 210.

Dette er den tidlegare husmannsplassen Kolbotten, nemnt 1818 som vart sjøelveigarbruk i 1889.

Her syner eit fint tun med fleire tufter. Elles åkrar med reiner og hakk, røysar, steingardar og vegtråkk.

Staden må vera eit spesielt verneverdig kulturminne, som friområde, der han ligg so nær Sundre tettstad.

Bør målast nøyare opp.

10. Mur (bogestelle?) (I fornminneregisteret nr. Å.253/1)

ØK Nedre-Ål
BP 061-5-1.
UTM 749 207.

I ei svak senkning i moreneryggen, omlag 15 m A for den bratte skråningen mot V.

Fornminnet har form som ei kvadratisk "kasse", delvis over og delvis under bakken.

Mura av lyftestore og litt større steinar.

Mål: Utvendig 1,2 x 1,2 m. Innvendig omlag 0,5 x 0,5 m.

Utvendig høgde 0,25 m mot bakkefallet, 0,7 m unna bakkefalle. Innvendig høgde, frå toppen og ned til punkt der spaden støyter på stein, 0,95 m. (Dette kan vera nedrasa stein, slik at botnen er djupare).

So lenge det ikkje ligg føre andre opplysningar om dette merkelege "byggverket", kan det vera verdt å prøve med ei forsiktig hypotese:

At det er eit bogastelle, der jegeren har stode rett opp og ned, og hatt auga med

2 groper, 10-12 m mot VNV.

Dette er ikkje kolgroper. Dei har i dag ei litt ubestemmeleg form, men kan godt vera attfylte fangstgraver, der dei ligg på brinken som hallar bratt ned mot V.

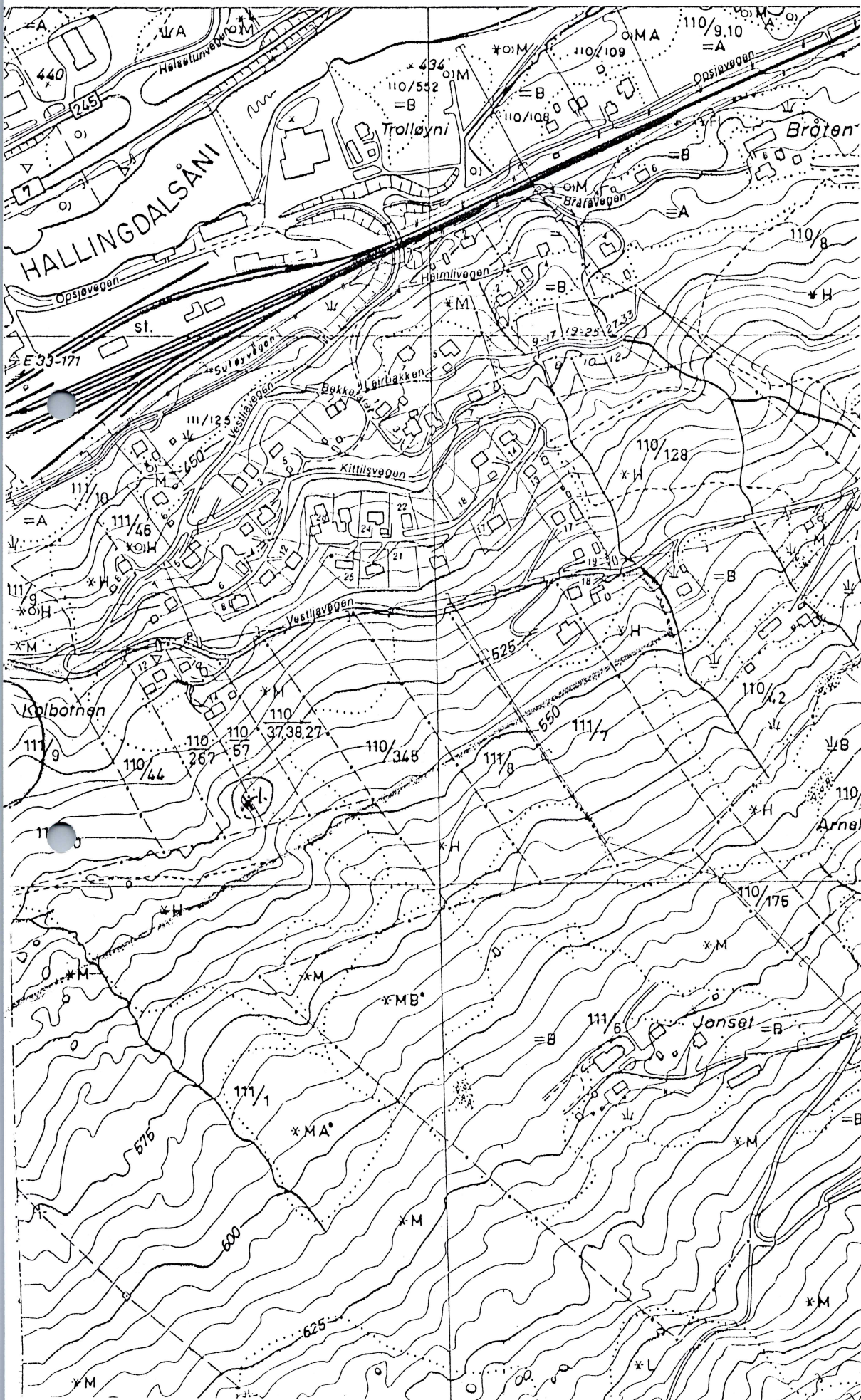
11. Kolgrop. (I fornminneregisteret nr. Å.253/2).

ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 749 207.

Kolgropa er gryteforma, og ligg ca. 20 m SA for nr. 10.

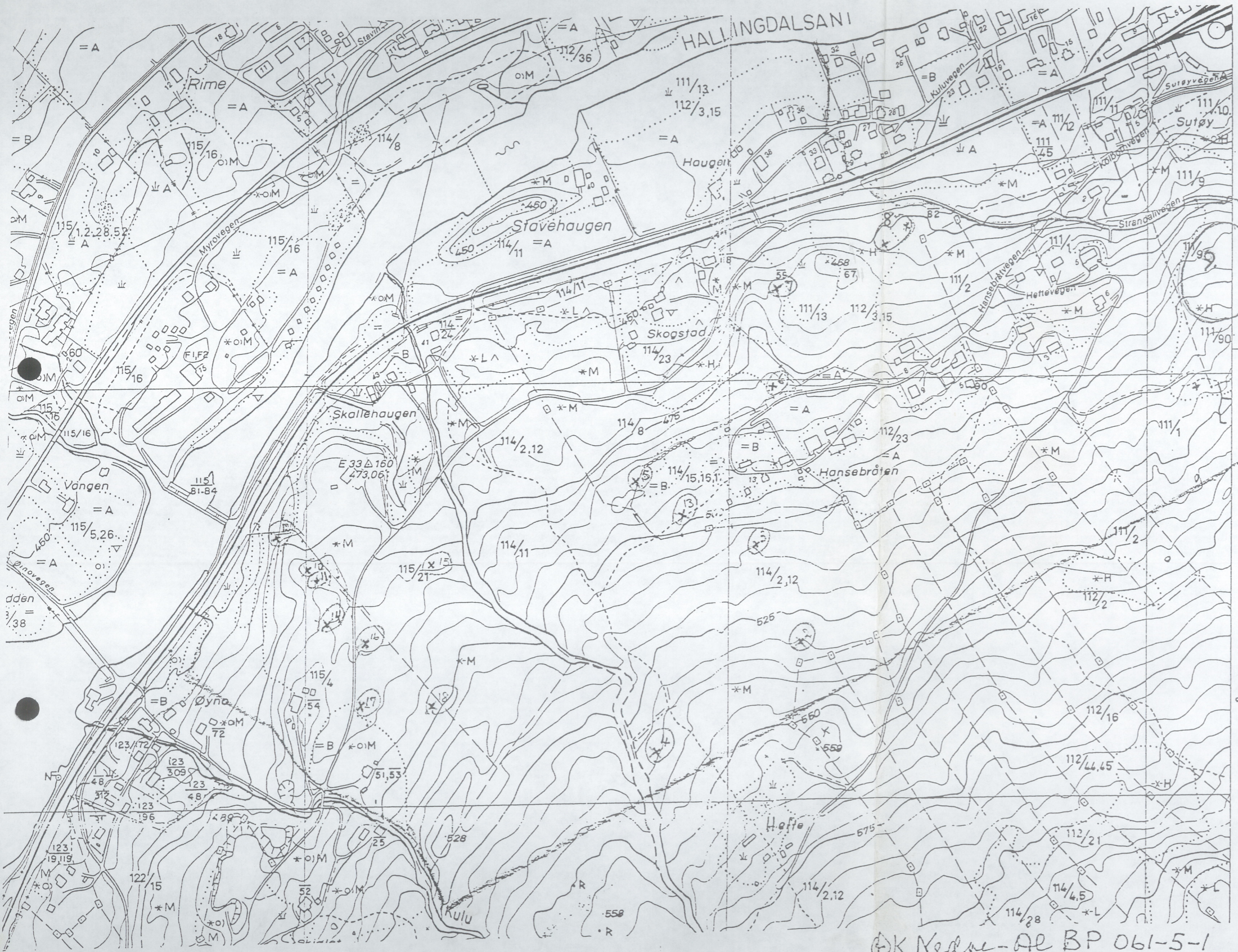
Mål: 1,8 m i diam, 0,5 m djup. Kol i botnen.

- 4.
12. Kolgrop. (I fornminneregisteret nr. Å.253/3).
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 748 208.
Kolgropa er gryteforma, og ligg i A-kanten av ein skarp rygg.
Mål: 1,7 m i diam, 0,5 m djup. Kol i botnen.
13. Husmannsplass.
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 753 208.
Nordre Hansebråten. Sjå Ål Bygdesoge IV s. 443.
Stugutuft med kjellar. Syner lite etter uthus. Berre utdelege
merker kloss på S-sida av stigen, som ogso går kloss på S-sida
av stugutufta.
14. Kolgrop. (I fornminneregisteret nr. Å.253/4).
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 749 207.
På morenerygg. Avlang form.
Mål: 2,3 x 1,7 m, 0,6 m djup. Kol i botnen.
15. Kolgrop.
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 750 207.
Gropa er gryteforma, 1,1 m i diam, 0,7 m djup. Kol i botnen.
16. 2 fangstgraver. (I fornminneregisteret nr. Å.254).
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 749 206.
Omlag 18 m A for Strandalivegen, på kvar si side av stig.
Grav 1 ligg V for stigen, er rektangulær og har retning N-S.
Mål: Frå voll til voll, 3,5 x 2,5 m. 0,7 m djup.
Litt stein i kantane.
Grav 2 ligg 7,5 m frå grav 1, på A-sida av stigen.
Retning N-S. Relativt tydelege kantar, utan voll,
difor innvendige mål: 2,2 x 1,1 m. Djup ca. 0,4 m.
17. Stor grop. (I fornminneregisteret nr. Å.255).
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 749 206.
På A-sida av Strandalivegen.
Gropa har langrund form. Retning oml. N-S.
Mål, frå midt i vollane: N-S 5,8 m, A-V 4,7 m. Djup 0,9 m.
Omlag 15 cm under noverande botn er eit skikkeleg kollag.
Under dette er det kolblanda jord, i alle fall ned til 50 cm
under noverande botn. (Ein stukk av brisk er sett ned i prø-
vestikket).
Kan tyde på dobbelfunksjon fangstgrav/kolgrop.
18. Kolgrop.
ØK Nedre-Ål BP 061-5-1. UTM 750 206.
Kolgropa ligg 6 m SV for gjerde.
Gryteforma. Ca. 2,1 m i diam, 0,7 m djup.
Kol i botnen.

ØK Veståsen
BP 061-5-9

Vedlegg.
Registreringar
Vestli-Kulu
Ål

(VESTÅSEN)

OK Nedre-Al BP 061-5-1

Vedlegg til
registreringar
Vestli-Kulu
Al.

L 1

x12

+10

+14

x14

x16

+17

L 2

x18

NERBUTIKK

01
BARNEHAGE

BALL-
SLØTTE

HOPP
OG
ÅKE
BAKKE

F 2

L 5

114/15

x13

B 5

B 6

B 7

B 8

B 9

F 4

F 5

F 6

BN

B 3

L 6

112/23

115/59

115/51,53

114/109

112/118

x19

x20

